

Iserati se sprejemajo in velja
tristopna vrata:

5 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
seena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo
administracija in ekspedicijska na
Starem trgu b. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu blizu
št. 190.

Izšla potrikat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Nasprotniki zedinjene Hrvatske.

Na Hrvatskem se vrše jako važne reči; narod se zbira na ljudskih taborih, da javno izreka svojo mnenje o vprašanih, ki so silne važnosti za kraljevino hrvatsko, ki pa skoraj v enaki meri zadevajo tudi nas sosedne Slovence, ker moramo nehoté vsled malega števila svojega v splošnem boju, ki preti Slovanstvu, gledati, da se v družbi z njimi obvarujemo nevarnosti in pogina.

Ti tabori imajo dvojin namen; prvič se obračajo proti Turčiji in povdarjajo nevarnost, ktera od te strani preti ne samo njihovim sorodnim bratom v turških deželah, ampak tudi sosednim deželam avstrijskim, zlasti Hrvatski sami, ter zahtevajo razrušenje te države, ktere obstanek je eden najbolj črnih madežev zgodovine evropske; drugič pa odločno za Hrvatsko zahtevajo, kar ji vsled starodavnih zgodovinskih pravic gre in kar ji je v lastno krepcanje tudi neobhodno potrebno, namreč pridobitev Bosne in Hercegovine, pa spojitve granice s kraljevino hrvatsko.

Pravičnim in čisto naravnim zahtevam naroda hrvatskega se pa ustavljajo mnogi nasprotniki, med katerimi so Madjari najnevarnejši. Ko so se pred nekimi leti Hrvatje pogodili z Madjari, odpovedali so se prostovoljno mnogim starim in s pismi potrjenim pravicam, da bi le že skoraj v miru in porazumljenju živeli z Madjari in s skupno državo. Pa tega niso dosegli, ker Madjari neprenehoma gledajo le na to, kako da bi še bolj pristrigili samovlado hrvatsko.

Strogo nasprotje med Madjari in Hrvati se zlasti razodeva v vzhodnem vprašanju. Slovanski narodi na Turškem, ki so prišli za

orožje in si hočejo s silo zopet pridobiti svobodo, ktero jim je Turčin kratil že 400 let, so s Hrvati v sorodu in so bili prejšnje čase z njimi tudi politično zedinjeni. Kdo bi tedaj Hrvatom za zelo vzel, da imajo sočutje s temi nesrečnimi narodi ter jim žele zmage, ali kdo bi jim zameril, če od Avstrije pričakujejo in zahtevajo, da osvobodjenja teh narodov ne bo ovirala in branila, če ga že sama noče pospeševati? Ravno nasproti pa Madjari trdijo, da so Turki njihovi sorodci in da si Ogerska ne more želeti boljšega prijatelja in zaveznika kakor je Turek. V svoji predznosti trdijo, da se Turčija mora ohraniti, in zahtevajo celo, da naj Avstrija prime za orožje ter naj Turčiji zoper Rusijo hiti na pomoč in zabrani osvobodjenje jugoslovanskih narodov. Če bi tedaj volja Madjarov obveljala, utegnili bi se zgoditi, da bi Hrvatje, kot pomočniki Turkov in zavezniki bašibozukov in divjih Čerkesov šli še v boj zoper svoje lastne sobrate. Zato so Hrvatje na taborih odločno oporekali budalostim nakanam madjarskim ter v imenu človečnosti in svobode zahtevali, da naj se Avstrija zedini z Rusijo ter jej pomaga osvoboditi od Turkov podjarmljene in tlačene narode. To je Madjare silno razburilo, ker čutijo, da s turškim gospodstvom gine in mine tudi njihova veljava in nadvlada, kakor je neki govornik omenil. V svoji razdraženosti se hudujejo nad Hrvati ter jim žugajo na vso moč, ker so si drznili nasvetovati, da naj se Bosna in Hercegovina z Avstrijo zedinite. Pa Hrvati tega ne zaslužijo; če hočejo s pridobitvijo omenjenih dežel vtrditi in razširiti svojo kraljevino, hočejo ob enem razširiti in vtrditi tudi celo državo, ktero so pri vsaki priliki hrabro

branili proti sovražniku ter se skazali boljše in zvestejše podložnike od samopridnih in omahljivih Madjarov. Tudi sedaj bolje dé, piše „Reform“, če imajo prebivalci kake dežele pogum zahtevati razširjenje njeno, kakor če druga stranka prebivalcev, kateri se je dozdevala sreča, da je morala Avstrija oddati mnogo dežel, nove pridobitve imenuje nesrečo in se jih brani.

Hrvatje na svojih taborih zahtevajo pa tudi zedinjenje bivše granice s kraljevino hrvatsko. Tudi graničarji žele to zedinjenje, Madjari pa bi granico, ali bolje rečeno, njeno premoženje najraje zase obdržali, češ, da so jo oni rešili samovlade (absolutizma) in barbarstva. Pa to je le prazna baharija. Ko se je vsem deželam avstrijskem dovolila konstitucija ter povsod vpeljala splošna vojaška dolžnost, granica ni imela nobenega pomena več in se je po nasvetu veljavnih vojakov razrešila, da bi tudi graničarji deležni postali dobrot nove konstitucionalne dobe. Če bi šlo pa po volji Madjarov, bi od konstitucionalnega življenja na Madjarskem ne bili izključeni samo graničarji, ampak sploh vsi Slovani in Rumunci, katerih nasprotovanja Madjari ne morejo prenašati. Tudi to ni res, da bi bili Madjari granico rešili barbarstva. Dokler je vladala tam vojaška uprava, skrbelo se je za šole in omiko v onih krajih toliko, da so v tem oziru prekosili marsikteri okraj kraljestva ogerskega, zlasti tiste, v katerih se sedaj tolikanj šopiri oholo Madjarstvo. Odkar pa Madjari gospodujejo v granici, se je marsiktera prejšnja naprava odpravila in od vseh krajev se čujejo glasovi, kako da se je vse poslabšalo in da bodo lepi in nekdanj cveteči kraji pod gospod-

Mihajl Petrovič Pogodin.

Hrvatski napisal dr. Fr. Rački.

(Dalje.)

Glej tak je bil Pogodin na učiteljske stolici. On je bil svojim dijakom vse, oče in mati; on je videl v njih zamenike svoje v znanosti in javnem življenju, ter je pripravljaj, da bodo še bolj dovršeni od njega samega. Iziskovanja svoja je smatral splošnim dobrim svojim in poslušalcev svojih. Predstavljaj se je mlajemu naraščanju ne samo kot umnik, nego tudi kot Rus in Slovan. Ali takrat je duševno življenje vseučiliščno v Rusiji, posebno v Moskvi, stalo v ozkej nepretrganej zvezi z ruskim občinstvom. Vsaki tudi najmanji plod je našel odziv v narodu; v mestu bi se o njem govorilo, sodilo, prepiralo. Dva smer sta prevladjevala na vseučilišču: filozofski in pa historični. Glavni zastopnik tega drugega je bil Pogodin. Ker je bil prepričan, da samo one države in narodi morejo igrati historičko ulogo, v kojih živi samosvest njihovega historičnega poklica, predaval je Pogodin povest tako, da svoje poslušalce ne vpozna samo s

prošlostjo ruskega naroda, nego da vsacemu izmed njih probudi narodno zavest in da bode vsak od njih navdahnjen spoznanjem historične misije ruskega naroda. Tako je Pogodin vzgojil odličan broj izvrstnih mož, vnetih Rusov in Slovanov, učenjakov in pisateljev, v kojih se znanje grli s zavestjo narodno. Od mnogo dijakov njegovih, kojih imena so poznana na daleč, dovoljno je opomeniti filologa Baslajeva, omenjenega Belajeva, poznavatelja slavenskega prava, uplivna publicista Katkova in Samarina, rodoljuba in pisca v področju politike in narodne ekonomije kneza V. Čerkavskega itd.

Za svojega učiteljevanja na vseučilišču moskovskem je pripravljaj Pogodin veliko historijo Rusije, koja niti pored Karamzinove ne bi bila preveč. On je posebno zbiral gradivo, učil izvore in izdeloval poedine dele za rusko povest normanske dobe, dobe delnih kneževin in mongolskega gospodstva. Ali prej nego li je hotel zadnjikrat to delo pregledavati, želel je Pogodin preživeti nekoliko časa v onih predelih Rusije, kjer so se dogodjaji onega dela ruske povesti vršili. Zato je

prosil ministerstvo za odpust na dve leti, da ta čas preživi v pokrajini baltičkega morja za periodo normansko, v južnej Rusiji, posebno v Kijevu in na Dnjepru za periodo delnih kneževin, nazadnje tudi v severno-iztočnej Rusiji in v Sibiriji za mongolsko periodo in da tamkej spozna Mongole in Tatare. Pogodin je za tako vzvišeno znanstveno namero lahko dobil odpust od takšne vlade, kojoj je v ministerstvu „nar. prosvěšćenja“ od l. 1834 stal na čelu tako prosvetljen načelnik kot gr. Sergij Semenovič Uvarov, sam spisatelj in veliki podpiratelj znanosti. In že se je Pogodin spravljaj na to znanstveno potovanje: ali gredoč na vseučilišče, da se poslovi od svojih poslušalcev, bil je jako nesrečen; prebrne se mu „drožka“, in on si nogo zlomi. Dokler se je lečil, zadene ga druga nesreča: umre mu namreč soproga, zapustivši mu štiri neprekrbljene otroke. Pogodin je pa vendar prebolel eno in drugo rano ter je spet hotel nadaljevati svoje delovanje na vseučilišču, ker ga je od te odloke odvrnilo nespornost z kuratorjem vseučilišča, ki ga je tako ozlovoljil, da se je zahvalil za učiteljsko stolicu.

stvom madjarskim zapadli barbarstvu, če jim kmalo ne dojde pomoč.

Zedinjenju granice s Hrvatsko pa ne nasprotujejo samo Madjari, ampak tudi Srbi in novosadska „Zastava“ graničarjem svetuje, da naj pretrgajo narodno in državno celino in da naj ne dopuščajo samo, ampak da naj tudi podpirajo razvijanje krajiškega naroda v duhu srbskem.

V tem trenutku tedaj, ko si evropski narodi prizadevajo z zedinjenjem vstvarjati orijske države in priboriti si varno in častno mesto, naj se razcepljeni narod slovanski razdrobi še v tanje cepiče in naj še laglje postane plen in prebavljiv zalog tujemu gospodstvu! Prav ima tedaj „Obzor“, da ta Zastavin predlog imenuje nepošten in nedopustljiv, kakoršnega še ni čital v svojem življenji.

Najodločnejši zagovornik koristi graničarjev, zlasti glede velevažnega vprašanja krajiških železnic, je general Mollinary. Zato madjarski listi posebno na tega moža zlivajo svoj žolč, ter ga dolžé, da je najglavnejši vzrok razburjenosti na Hrvatskem in da njegovo ravnanje enako nasprotuje koristam madjarskim kakor hrvatskim. Res tudi poročajo, da je bil v Budapešti ministerski svet, kterega se je vdeležil tudi ban Mažuranić in pri katerem ste se vladi hrvatska in ogerska zedinili, da nikakor ne boste pritrdile kaki premembi železniških predlogov ministra Pechya, ki so Ogerski in Hrvatski bolj koristni, kakor predlogi generala Mollinarya. Toda ne moremo verjeti, da bi se bil ban Mažuranić tako daleč spozabil, da bi bolj stregel Madjarom, kakor pa narodu hrvatskemu, čigar zaupanje ga je povzdignilo k sedanji visoki časti. Če to zaupanje zgubi in se narod obrne od njega, postal bo pozabljen in zaničevan še bolj kakor tisti, kateri zaupanja narodovega nikdar niso uživali. Narod spoštuje može, ki se zanj žrtvujejo in za njegove koristi trudijo, tega pa ti može vendar nikakor ne smejo pričakovati, da bi se narod njim na ljubo odpovedal svojim najvažnejšim pravicam. Že vsaka poskušnja v tem oziru bila bi krivica, ktere bi narod nikdar ne mogel pozabiti.

Z bojišča.

Boji, ki so se zadnje dni vršili pri Šipki, so bili jako hudi. Turki so z veliko silo 21. t.

m. Ruse desetkrat napadli, pa so bili vselej odbiti. 22. in 23. ponovili so svoje napade še z večjo silo. V četrtek, 23. t. m., se je boj pričel precej zjutraj. Turki so prijeli Ruse od treh strani, pa so bili vselej odbiti. Okoli 6. ure prišla je Rusom na pomoč četrta brigada strelcev s 6 topovi in se je nemudoma vdeležila boja. Okoli 9. ure je 16. batalijon strelcev vzel višave na desnem krilu ruskem. Boj je trpel do polnoči, dokler je svetila luna; s topovi so pa tudi v temi še streljali. Rusi so obdržali vse pozicije, dasi je bilo sovražnika veliko več in so bili vojaki 4 dni brez gorke jedi in 4 noči brez spanja. Po noči jim je došla nova pomoč in 24. t. m. pričel se je zopet boj. Levo krilo turško zapodili so Rusi z višav ter jim vzeli tudi 2 topova, ktera so jim bili Turki nastavili za hrbtom. 25. t. m. ponovili so Turki napad. Boj se je pričel, kakor se iz Gorenjega Studna telegrafuje, ob 9. uri. Rusi so zopet hrabro odbili vse napade. General Dorožinski pa, ki je branil klanec prejšnje tri dni, je ta dan v boju padel. Po dosedanjih poročilih ostal je klanec pri Šipki v rokah ruskih, dasi so pri teh bojih zgubili veliko ljudi. Pa ker so se odločili, da hočejo braniti ta klanec, morajo vse žile napeti, da ga ne zgube, ker bi se morali sicer umakniti tudi iz Trnovega. Silno hudo bi tedaj bilo za Ruse, če bi se potrdilo poročilo turško, da so boje Turki vzeli klanec pri Šipki, kar se pa vradno še ni potrdilo.

Tudi pri Jaslaru bil je 24. t. m. boj; Turki so bili zjutraj vrženi nazaj, o poludne pa so ponovili napad in Ruse prisilili umakniti se v Sultankiöi.

Princ Hasan se je iz Bazardžiga z 22.000 možmi obrnil proti generalu Zimmermannu, ki se je vsled tega nastavljal bolj proti vzhodu pred Trajanovem napisom pri Bairam-Deru na jugu od Medšida. Ruski vojaki v Kilii, Vilhovu in I-maili dobili so povelje odriniti čez Tulčo v Babadak.

Angleškemu poročniku je vlada naznanila veliko zmago Mehmed Alia med Osman-Pazarom in Djuno v kateri so Turki Rusom boje vzeli več topov. Tudi trdijo, da je prednja straža Sulejmanova vzela Bebrovec na cesti proti Trnovemu. Glavni del armade njegove pa je pri Šipki. — V Drinu so 23. t. m. obesili 11 Bulgarov, med njimi 5 plemenitašev iz Karlova.

Ljuti boj pri Šipki se je tudi 26. t. m. še nadaljeval, pa brez odločbe.

Vstajniki so bili 22. t. m. prijeli turško trdnjavo Drono na meji avstrijski, pa brez uspeha. Po daljem bojevanju so zopet odrinili. Vstaški vodja Simon Davidovič bil je na avstrijski zemlji od avstrijske patrole ustreljen. Vodstvo vstajnikov namesto njega pa je prevzel Amelica.

Turško topničarstvo pri Podgorici začelo je 19. t. m. streljati na Črnogorce razpostavljene ob meji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. avgusta

Avstrijske dežele.

Cesarjevič Rudolf je v soboto ob 8. uri zjutraj s posebnim dvornim vlakom došel v Miramar. Na kolodvoru so ga pričakovali c. namestnik baron Pino, v.šji vojaški poveljnik vojvoda Vistemberški, pomorski podvojvod Petz, kapitan Monfroni in župan d' Angeli, kteremu je cesarjevič razodel obžalovanje svoje, da sedaj ne more obiskati Trsta, kar bo pa pri drugi ugodni priliki storil. Že okoli 10. ure je po morji na ladiji „Miramar“ od mnogo-brojnega ljudstva, ki se je bilo tam zbralo, navdušeno pozdravljen odrinil naprej v Dalmacijo, in se bode še le 31. avgusta od ondod vrnil v Pulj, da ogleda vse mornarske priprave. Ta prememba v potovanji se je menda zgodila zaradi silne vročine, ki jo sedaj v Pulji imajo. Slovesni sprejemi so vsled povelja cesarjevega povsod prepovedani.

O ministerski krizi se zopet govori na Dunaji, ker se boje ministrom med počitnicami ni posrečilo poslance pridobiti za pogodbo, dogovorjeno med vlado dunajsko in oger-ko. Preden pride do tega, se bodo poslanci in ministri že zopet sprijaznili in pobotali.

Gališki deželni zbor je Hausnerjev predlog o povikšanji števila mestnih poslancev izročil deželnemu odboru, da ga natančneje pretrse. — Glede adrese si nekteri jako prizadevajo, da bi se čisto opustila; če je pa deželni zbor sklene in v njo sprejme nasvetovana pristavka, je vlada po „D. Ztg.“ ne bo priporočala kroni, da bi jo sprejela, ter nasvetovala da naj se deželni zbor razpusti.

Na Koroškem so bili pri prvotnih volitvah izvoljeni taki može, da nemčurski

Pogodin je l. 1844 završil svojo učiteljsko službo; on je prenehal predavati v dvorani moskovskega vseučilišča. Ali on ni prenehal biti učitelj naroda; sedaj je pač še z večjo snago upotrebil pri novem zvanju. „Mihajlo Petrovič“ — lepo je profesor Bělajev označil ta drugi odsek Pogodinovega življenja — „vi od davnej več ne zavzimate katedre na univerziteti, ali nadaljujete poučevati; vaše sluhateljstvo je zdaj Rusija; vaše življenje, vaše delo — glej to je predavanje vaše in to predavanje vaše vseskozi — prav podučno, koje čitajo in premišljavajo v dvorovih in v kolibah. Ne vem, v kojem kotu Rusije ne bi vedili za ime Mihajla Petroviča Pogodina“.

Pogodin je sedaj, učiteljskih dolžnosti rešen začel izvrševati omenjeno svojo osnovo o propotovanju onega dela Rusije, v kojem so se razvijali dogadjaji za prve tri dobe ruske historije. L. 1845 odpoti se v Nižni Novgorod in v Simbirsk na Volgi, kjer je zajedno zadovoljil častnemu poklicu da govori pohvalen govor slavnemu Karamzinu pri onej zgodi, ko so mu v njegovem rojstnem mestu postavili spomenik l. 1845. Tukaj mi naj bode dovoljeno

navesti precej delo, koje se tiče tega historio-ografa ru kega in ktero je Pogodin l. 1866 v dveh knjigah izdal pod naslovom: „Nikolaj Mihajlovič Karamzin po ego sočinjenijam, pismam i otzivam sovremenikov; materialy dlja biografii Moskva 1866“. To delo je znamenito ne samo za poznavanje velikega povestničarja ruskega, nego tudi za novejšo historijografijo rusko. Sledečega l. 1846 je popotoval Pogodin v Vladimir in v Suzdal, koje je eno najstarejših mest v severno-iztočnej Rusiji. Ta predel se je našemu popotniku tako dopadel, da ga je posle 6 let (1852) še enkrat obiskal. L. 1853 je obiskal Pogodin zapadne predele rusinske, litavske in poljske. Vse te pokrajine, koje je on propotoval, preiskal je znanstveno. V nekojih so se mu spočele misli, da z monografijo razjasni ta ali oni dogodjaj, koji se je tamkaj dovršil; to ali drugo osobo, ki je tam živela in delovala. Tako obiskavši Suzdal, kjer je bila v 12. stoletju stolica odne kneževine, napiše on najpoprej v svojem organu „Moskvitianinu“ in v „žurnalu ministarstva nar. prosvetčenija“ a l. 1850 izda posebej lepo monografijo „Knjaz Andrej Jur-

jevič Bogoljubskij“, ki je tamkaj kneževal 1157—1174. Sto glavno namero je ze zedinil Pogodin na svojem potovanju še eno drugo, a ta je bila zbiranje historičnih in arheoloških spomenikov. Zbiral je posebno rokopise, listine, prvotiske redke knjige, autografe znamenitih mož, slike in medoreze, stare penaze itd. z besedo vse, kar je za prošlost ruskega naroda znamenito bilo. Kar ni Pogodin sam zbral, to so mu prijatelji in štovatelji poslali. Na ta način je narasla Pogodinova zbirka za nekoliko let na 2019 rokopisov, 589 autografov in 1051 pisem in listin, med kojimi so bila pisma Petra Vel., carice Katarine II., Lomonosova, Državina, Karamzina, Puškina, Gogola, Leibniza itd., na dalje 1296 starih knjig, 1115 slik, medorezov itd. Vso to zbirko je kupil sedanji ruski car Aleksandro II. l. 1852 za znatno svoto 150.000 rubljev, ter jo je nekaj vmestil v javnej arheološki zbirki v Petrogradu, nekaj pa v tako zvanej „oružjeje palate v Moskvi.“

(Dalje sledi.)

listi javkajo, da utegne zmagati narodni slovenski kandidat, profesor Einšpieler.

Vnanje države.

Na Turškem bodo imeli prihodnji mesec nove volitve za državno zbornico. Izvoljeni bodo tisti, ktere bo vlada voliti zapovedala. — Abdul Kerim pa Redif paša bosta v vojnem ministerstvu priprta. Kerim je bil 25. t. m. zopet pred vojaško sodnijo, Redif paša pa se je izgovarjal, da je bolan.

Nemški vladi so velike vlade, ki s Turčijo občejujejo, naznanile, da so njihovi zastopniki v Carigradu dobili povelje, pridružiti se pritožbam nemškega poročnika zaradi grozovitega ravnanja z vjetimi in ranjenimi Rusi sklicevaje se na genfiške pogodbe. Enako povelje so dobili tudi zastopniki Belgije, Holandije, Švedske in Portugalske.

Na Kretu se je vnel upor zoper vlado turško. Gracija oporeka, da bi bila v zvezi z oroženimi četami, ki se prikazujejo v Tesaliji.

O Rumunski se je pisarilo, da se je z Rusi sprla in da je car dal celo povelje razoborožiti rumunsko vojno. „Pol. Corr.“ pa poroča, da vse to je izmišljeno, in da se bode vojna rumunska po moči vdeležila vojske. Tudi Srbija se pripravlja na boj in bo do 6. septembra eno vojno pod poveljništvom Horvatičev nastavila ob Timoku, eno pa pod Beničkim pri Jankovi Klisuri. Denarje ji bo dala Rusija, ki ji je poslala že za prvi čas potrebnih 320.000 zlatov. V spomladi odpuščeni častniki se zopet jemljejo v službo. Srbi bodo imeli nalogo od zadej prijeti Osmana in Rusom pripomoči, da se bodo prosteje gibali.

Španjski vladi general Martinec iz Kube naznanja, da naj mu pošlje še 50.000 mož, ali pa naj pripozna samostalnost otoka kubanskega.

Izvirni dopisi.

Iz Vipave, 25. avgusta. († Častiti gospod Janez Stupar.) kurat v Budanjah nad Vipavo so se po hudi in dolgi bolezni, 15. t. m. popoldan ob 3. uri preselili v večnost. 4. marcija zadel jih je mrtud in od tistega časa so vedno hude bolečine na svoji desni nogi občutili. Večkrat so omedleli zaradi notranje slabosti in zaradi bolečin na nogah. Ves čas svoje bolezni so zdihovali k „Mariji pomagaj“, naj bi jih rešila in ravno na dan njenega vnebohoda so bili tudi oni rešeni vseh svojih bolečin. Njih pogreb bil je prav slovesen. Akoravno je bila vročina silna, zbralo se je bilo 13 duhovnikov s prečastitim dekanom Vipavskim, ki so svojega preljubega in blagega prijatelja spremili do hladnega groba. Ljudstva je bilo pri pogrebu silno veliko, ne samo domačih duhovnjakov, temuč tudi tujcev. Ranjki gospod Janez so bili v resnici pravi oče vsakemu, kdor se je k njim zatekel naj si bo v dušnih ali telesnih potrebah; priča temu so bile obilne solze, ki so gorko tekle na njih gomilo. Ni ga bilo očesa suhega, ko so prečastiti gospod dekan nekoliko besedic spregovorili o zaslugah častitega gospoda Janeza in vse ljudstvo je jokajoče klicalo: Bog jim daj večni mir in pokoj! — Naj bojo tedaj vsim prijateljem in znancem rajni gospod Janez v molitev gorko priporočeni. R. I. P.

Iz Dobropolj, 21. avgusta. Strahovita nesreča nas je zadela. Kompolje, narvečji vas Dobropoljske fare, so pogorele. V sredo, 22. d. t. m. zvečer po 8. uri udari plat zvona, v četrti ure je že vsa vas v ognju. Vnelo se je v sredi vasi na nekem ravno tisti dan in tisto uro dodelanem podu. Nepredvidno

ravnanje s petrolejem je nesreče krivo. Hitro se širi ogenj od hiše do hiše. V sredi velike vasi je stala prijazna cerkev sv. Vida, zdaj stoji le še samo zidovje. Groza je bilo viditi vas s cerkvijo vred ob enem vso v plamenu. Dolgo so bili viditi zvonovi v sredi plamena, slednjič popadajo na tla. Naj manjši se je raztopil, drugi trije leže počeni in močno poškodovani na tleh. Pogorelo je 55 posestnikov, vsem tim posestnikom, razen šestim, vsakemu po 5 poslopij. Zavarovanih je bilo 8, eden pri Slaviji, drugi pri zavarovalnici v Gradcu. Vsi skup pa so bili zavarovani samo za 5300 gld. Zgorelo jim je vse: pohištva, hlevi podi, kozolci, vsa hišna oprava in kmetijsko orodje, ob enem tudi vsi dozdej spravljene poljski pridełki, in vsa klaja za živino. Ker se je zaradi velike suše, in zaradi te posebne okoliščine, da so vse poslopja prav blizu skupaj stale, ogenj silno hitro razširil, ni bilo mogoče kaj rešiti. Veliko jih je, ki so rešili samo življenje in le toliko obleke, kar so jo ravno na sebi imeli. Gasilci so s tremi brizgalnicami, pa zoper strašno silo ognja niso opravili nič, nepoškodovanih je ostalo samo 6 kajzarjev in $\frac{1}{4}$ zemljak. Gospod c. kr. okrajni glavar Dollhof prišel je pozno v noč sam na pogorišče. Nesreča je zares strahovita! Škoda je vradno cenjena na 199.270 gld. Samo pri cerkvi je škoda cenjena na 10.000 gld. Okoli 330 ljudi je zdaj brez vsega stanovanja, brez živeža, brez potrebne obleke. Žalosti, skoraj bi rekel obupnosti, ubogih revežev popisati ni mogoče. Človeka mora srce boleti viditi toliko revščino, slišati vedni jok in zdihovalje: Kaj bomo počeli, kako bomo preživeli sami sebe in svojo živinico, kako si bomo potrebna pohištva zopet postavili. Pri toliki nesreči bo treba zdatne pomoči. Obrnemo se torej do milosrčnosti in radodarnosti vsih dobrotnikov, ter prosimo v imenu usmiljenja vrednih revežev pomoči, naj pomaga kdorkoli more in kolikor more. Vsak tudi majhen dar se bo s hvalečnim srcem sprejel. Ker pa tudi cerkev sv. Vida nikakoršnega lastnega premoženja nima, in je pri toliki nesreči sosesčanov malo upanja, da bi jo še kdaj v poprejšnji stan postavili, zato se tudi ona milosrčnosti dobrotnikov priporoča. Dobrotniki naj toraj blagovolijo naznaniti, koliko poslanih darov naj se za pogorele in koliko za cerkev obrne. Milodari naj bi se poslali naravnost podpisanim, ali slavnim vredništvom slov. časnikov, ktere ob enem vljudno prosimo poslani darove za nas sprejemati.*)

Jos. Razboršek,
kaplan.

Val. Sežun,
fajmošter.

Iz Celovca, 22. avgusta. Družba sv. Mohora začela je danes razpožiljati knjige za to leto. Vsak družnik dobi šestero knjig v obsegu 78 tiskanih pol, ktera tedaj komaj stane nekaj čez 1 kr., če se pomisli, da družniki plačujejo le 1 gld. na leto. Reči se tedaj sme, da so knjige Mohorjeve družbe najceneje, in da se še večji narodi, kakor je naš slovenski, v tem oziru ne morejo meriti z družbo sv. Mohora. Družba šteje 485 dosmrtnih, 25.378 letnih, tedaj skupaj 25.863 udov. Dohodki znašajo 28.249 gld., stroški pa 28.586 gld. 54 kr. Matici je priraslo 221 gld.

V Koledarju nahajamo zgodovino družbe sv. Mohora, ki je v mnogem oziru jako zanimiva in bode gotovo dobro došla vsem družnikom, da bodo vsaj vedeli, kako se je pričela in razširjala družba, ki sedaj tako blagodejno pospešuje omiko naroda slovenskega. Misel osnovati družbo so sprožili ranjki knez

*) Vredništvo bo prav rado prejemale darove in jih pošiljalo podpisanim gospodom.

in škof lavantinski Martin Slomšek, ustanovili pa so jo l. 1851 rodoljubi koroški, kterim na čelu je bil g. Andrej Einšpieler, kaplan v Celovcu, ki je bil tudi prvi vodja društva. Število družstvenikov je l. 1852 znašalo 785 pa se je od l. 1856 manjšalo tako, da je l. 1859 štelo le še 263 udov.

Da bi jako koristno in potrebno društvo ne zaspalo, nasvetoval je Slov. Prijatelj l. 1859, da bi se društvo presadilo na cerkvena tla, to je, 1. da se ustanovi kot družba ali bratovščina po zgledu družbe sv. Janeza v Pragi ali sv. Cirila in Metoda v Brnu; 2. da se zniža letno plačilo; 3. da naj se na svetlo dajejo le take knjige, ki so pisane v domačem duhu in v čisti pravilni slovenščini; 4. da naj se s časoma napravi matica, da društva ne bo mogla omajati vsaka sovražna sapa. To se je res zgodilo. Krški knez in škof so radovoljno vse storili, česar je bilo treba, da se društvo sv. Mohora spreobrne v družbo ali bratovščino, sv. Mohora in v Rimu zadobili potrebno dovoljenje. Odkar se je družba presadila na cerkvena tla, prešinjal jo je oživljajoč in nevsahljivi duh sv. katoliške cerkve in začela je vidno rasti ter se razširjati in vtrjevati. Že prvo leto 1860 štela je 34 dosmrtnih in 1082 letnih družnikov, kterih število se je vsako leto pomnoževalo tako, da sedaj družba šteje okoli 26.000 udov! Dosmrtnih udov imela je doslej 548, kterih je pomrlo 54. Najimenitnejši med njimi bil je profesor Anton Janežič, ki je opravljal težavno službo društvenega tajnika in sicer od l. 1852 do 1859 brezplačno. Pač je tedaj zaslužil, da mu družba postavi hvaležen spominek, in da v koledarju javno pové kaj je družba storila v spomin in slavo rajnega Antona Janežiča. Sklenila je nabirati prostovoljne darove in mu iz teh napraviti najprej primeren spominek na grobu, iz ostalega denarja pa osnovati ustanovitev v prid zapuščene Janežičeve družine. Nabralo se je 1445 gld. 10 kr., ki so obrestinosno naloženi. Polovico obresti vživa Janežičeva hči Olga do smrti, polovico pa sin Evgen do 30. leta. Kadar Olga umrje ali Evgen postane 40 let star, ali če prej umrje, se napravi iz tako oprostene polovice Janežičeva vstanova za dijake, ktero oddaja odbor družbe sv. Mohora in do ktere imajo pravico sorodovinci Janežičevi. Razun tega se je Janežiču postavil na grobu spominek iz sivega marmelnja, ki je stal 420 gld. 44 kr., in pa spominska plošča na njegovi rojstni hiši v Lešah, ki se je slovesno odkrila 13. avgusta 1876. Za stroške pri tej slovesnosti je družba sv. Mohora darovala 200 gl.

Družbeni blagajnik, g. Einšpieler, ki je spisal to poročilo o družbi sv. Mohora, v njem krepko, jedrnat in temeljito odgovarja tudi na to, kar je nek dosmrten Mohorčan v „Slov. Narodu“ očital družbinem odboru, da ni namreč pravilno sestavljen, da društvene zadeve razpravlja zakotno, da pravico odbornike voliti in v družbi odločevati imajo vsi dosmrtniki, da naj se vodila vredijo tako, da družba škode ne bo trpela, da naj polaga točen račun in odpravi nepotrebne nagrade. G. blagajnik dokazuje, da je odbor pravilno sestavljen, ker ga po §. 5 pravil ne volijo vsi, ampak samo v Celovcu stanujoči družniki izmed sebe, knez in škof krški pa ga potrdijo. Tako se je vselej godilo, tedaj je odbor pravilno sestavljen. Ti odborniki so se k sejam tudi vselej povabili, tedaj se ni delalo zakotno. Tudi po družbinih pravilih nimajo „vsi dosmrtniki“ pravice voliti odbornike, ampak samo v Celovcu bivajoči družniki, in tudi ne določevati o družbi, ktero po §. 6 pravil vodi le odbor. Vodila vežejo

odbor, ki se zaradi tega tudi zvesto ravna po njih in ki so bile od društvenikov sprejete. Odbor tudi po „Besedniku“ objavlja svoje ob-
ravnavne in „Koledar“ vsako leto razglašajo druž-
bini račun, v katerem so vsi dohodki in stroški
do beliča razkazani, in kterege eden odbor-
nikov, sedaj o. Karl Robida — pregleduje in za
vsako številko zahteva dotično pobotnico. Od
nepotrebnih nagrad pa odbor nič ne ve.

(Konec sledi.)

Domače novice.

V Ljubljani 28. avgusta.

(Mestni odbor) imel je včeraj ob 5. uri
popoldne svojo navadno mesečno sejo.

(O zedinjenji slovenskih listov) imeli so
pretekli teden tu bivajoči duhovniki razgovor,
pri katerem se je pokazalo, da to zedinjenje
se ne da tako hitro in tako lahko dovršiti,
kakor se je mislilo. Vsi so bili tega mnenja,
da se zamore zedinjenje dognati le na podlagi
skupno osnovanega programa, v katerem bi
morale sprejete biti vse točke dosedanjega
programa raznih listov. Ravno to pa prizadeva
največ težavo. Med tem ko hoče „Sl. Narod“
ohraniti svoj dosednji program in v dotičnem
članku v št. 191 povdarja le skupni boj zoper
ponemčevanje šole in skupno prizadevanje v
narodno-gospodarstvenem oziru, cerkvena in
cerkveno-politična vprašanja prepustivši „Da-
nici“, ter obljubivši ogibati se onih stvari, ki
bi utegnile te ali one kroge žaliti, zahtevajo
vstanovniki „Slovenca“, da bi moral novi
list, če hoče, da ga bode duhovščina pod-
pirala, pozitivno obravnavati vsa vprašanja,
ki jih hoče Narod prepustiti Danici, in se glede
šole ne samo potegovati za to, da se ne
ponemči, ampak da se ohrani tudi na podlagi
krščansko-katoliški. Ker se mnogi duhovniki,
kterim se je mudilo domu, zborovanja niso
mogli vdeležiti, se je sklenilo, da se bode du-
hovščina vsake dekanije o tej reči se enkrat
posvetovala in konečno določila, kako in kaj.

(† Gospa Rozalija Homan rojena Melcer),
prava Tabita za reveže ljubljanske, je včeraj
zjutraj po dveletni hudi bolezni za prsnim
rakom umrla; njej res velja izrek svetopisemski,
da ji bodo sledila njena dobra dela. Še pre-
den je zbolela, je bila vse svoje premoženje
razdelila med uboge.

(Zbirko okoli 600 starih denarjev) poda-
rila je gospa Julija Matere deželnemu muzeju
ljubljskemu, med njimi 5 zlatih, katerih 3 so
iz dobe rimskih cesarjev Valenta, Honorija in
Zena. Srebrnih je 379, in sicer 16 rimskih,
15 akvilejskih, 5 tržaških in 16 benečanskih.
Deželni odbor se bode blagodušnej gospej za
ta dragoceni denar zahvalil pismeno.

(Tat) je 27. t. m. popoldne v stanovanju
usnjarskega kupca Tomaža Volta v gosposkih
ulicah z vetrihom odprl kuhinjske vrata ter
skoz okno splezal v sobo in ukradel okoli
75 glđ.

Razne reči.

— † Č. g. Jožef Gliha, duhovnik v
pokoju, je pretekli teden v Kranji umrl. R. I. P.

— Konferenca zaradi zedinjenja listov
„Edinosti“ in „Soče“ 15. t. m. v tržaški čital-
nici ni bila uspešna, ker Goričani nikakor ne
puste „Soče“ v Trst. Prišla sta v ta namen
v Trst pooblaščenca od tamošnjih rodoljubov
deželni poslanec g. profesor Povše in g. Klav-
žar. Navedla sta vzroke, da je Goričanom lo-
kalni list potreben, ako hočejo v narodnih
stvarih napredovati, katero delo je g. dr. Lav-
rič pričel, potem da so razmere različne od
tržaških, oni imajo svoje občine in mi tržačani

čuden magistrat, oni nemorejo brez lista ostati,
sicer bi se bilo bati, da stvar začne propadati.
Ponudila sta nam Tržačanom vsako podporo
ako se hočemo z Goričani združiti. Tržaški
Slovenci prpoznavajo važnost goriških razmer.
piše „Edinost“, vendar je stvar taka, da nam
ni brez lista mogoče obstati, ako hočemo dalje
izvrševati težko delo na obalih Adrije. Ker se
pa tudi prav zdaj v Trstu snuje krepko slovan-
sko društvo, treba bode tudi dobrega časnika,
ki bode, ako do tega pride, po novem letu
vsak teden izhajal.

— Za učitelje so imenovani: Jožef
Obergröll za spodnjo gimnazijo v Kočevji, Ja-
nez Jenko za realno gimnazijo v Kranji, Oto
Adamek za gimnazijo, Filip Streitmann pa za
realno v Ljubljani.

— Ilustrirane zgodovine vzhodne
vojske, (illust. Geschichte des orientalischen
Krieges von 1876 bis 1877, A. Hartlebens
Verlag in Wien) prišli so ravnokar na svitlo
11., 12. in 13. snopič, v katerih zopet nahajamo
mnogo zanimivih in vsestransko podučnih reči.
Zato to zgodovino zopet priporočamo vsem,
ki si jo morejo omisliti. Zgodovinski dogodki
se popisujejo umevno in nepristransko, oh nem
pa tudi podučno in zabavno. V 11. do 13.
snopiču nahajamo natančni popis umora tur-
ških ministrov in morilca Čerkesa Hasana z
mnogimi pripovedkami iz življenja turških ve-
likašev, iz življenja Čerkesov, in bulgarskih
beguncev, ki so posebne važnosti za pozna-
vanje dežele in prebivalcev. V teh snopičih
prične se tudi že popis srbsko-turške vojske;
v njih vidimo podobe generala Černaškevega,
Alimpiča, bitve ob Timoku itd., sploh se nam
pred očmi stavljajo kraji, v katerih se je vršila
vojska. Knjiga bo ohranila svojo zgodovinsko
ceno, ko bo vojska že končana, in vedno ostala
ena najbolj podučnih in zabavnih knjig ljud-
skih. Zimmermannova ilustr. zgodovina vzhodne
vojke izhaja v veliki obliki z mnogimi po-

dobami v kakih 25 snopičih, katerih vsaki velja
25 krajcarjev in se dobiva po vseh knjigarnah.

Eksekutivne dražbe.

28. avgusta: 3. Šaju iz Palčja, 1. Čelhar iz
Št. Petra, oba v Postojni. 2. Kovačič iz Smerja,
2. Renko iz Bere, 1. Penko iz Parja vsi v Bi-
strici. 2. Krušič iz Št. Vida, 2. grof Lanthierjeva
kmetija v Vipavi, oba v Vipavi. 2. Kompare in
Smrekar oba v Metliki. 1. Anzele iz Studence, 1.
Zalar iz Lešnjakov, 3. Škerl iz Krušč, 1. Knaus
iz Ravn, vsi v Loži. 1. Briske iz Jesenovega vrha
v Kočevji.

29. avgusta: 3. Jelovšek na Vrhniki, 3.
Mave z Dolenjega Golega, 3. Uranič iz Podgrada,
Bambič iz Saraka, 3. Strežek iz Malih Vrhov, 2.
Kveder iz Štepanje vasi, 2. Snaj iz Brezovice, 2.
Tancig iz Gorenjega lga, vsi v Ljubljani. 2.
Kump iz Pogorelc, 2. Križe iz Toplega Vrha, 2.
Šekula iz Jurke vasi, 2. Šušteršič iz Irče vasi, 2.
Cimermančič iz Dolž, 2. Bojane iz Šmihela, 2.
Petrič iz Prečine, vsi v Novem mestu. 2. Klun
z Malega brda, 2. Martinčič v Senožcah, 2.
Krašna iz Budaja, 2. Stubav iz Goč, oba v Vi-
pavi. 3. Štefančič iz Radoviča, 1. Mihelčič, iz
Semiča, oba v Metliki. 1. Papar iz Lešnjakov. 1.
Zakrajšek iz Velikih Blok, 1. Škerl iz Krušč, vsi
v Ložu. 1. Brgant iz Krtine, 1. Svetec iz Moravč
oba na Brdu.

Umrli so:

Od 22. do 23. avgusta: Marija Novak, go-
stinja 77 l., za srčno vodenico. Marija Starkeš,
gostinja, za rakom v želodecu. Jožefa Markič, čevlj.
hči 18 l., za srčno napako. Anton Rakovec, gostič
56 l., za bramorko. Lucija Košir, kramarica 60
l., za srčno vodenico. Anton Cerlini, kondukt. o.
13¼ l., za škrlatnico. Martin Janežič, mašinski
postrežnik v predalnici 51 l., vsled omehčanja
možganov.

Loterijske številke 25. avgusta.

V Trstu: 86, 12, 37, 24, 68.

V Lincu: 71, 63, 81, 77, 65.

Telegrafične denarne cene 27. avgusta.

Papirna renta 63.80 — Srebrna renta 66.85 —
Zlata renta 74.90. — 1860letno državno posojilo 112 —
Bankine akcije 833 — Kreditne akcije 185. — London
120.50 — Srebro 105.35. — Ces. kr. cekini 5.72 — 20
frankov 9.63.

C. kr. priv. zavarovalna družba

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

V običnem rednem zboru pod predsedstvom
glavnega direktorja, gospoda Aleksandra viteza
Danina 19. julija v Trstu se je akcionarjem pred-
ložil 38. računski sklep o elementarnih zavarovanjih
za prešlo leto ob enem z dotičnim za 31. december
1876 sklenenim bilančnim konto, ko so ga poprej
pregledali in njegovo pravilnost potrdili pregle-
dovalci.

Pri vseh agenturah se brezplačno dobodo
tiskana poročila, v katerih so vse podrobnosti tega
natančnega računskega sklepa povedane; zato bo
demo takaj naglašali važnejše momente.

V uvodu poslovnega poročila se naglašajo, da
so slabe gospodarstvene razmere, ktere so tudi še
leta 1876 dalje trajale, tudi na zavarovalno po-
slovanje imele slab upliv, in da je direkcija zato
tembolj zadovoljna, da svoje poročilo lahko začne
z veselo objavo, da je „Riunione“ tudi prešlo leto
kljub neugodnosti časa napredovala v poslovnih
operacijah in da je posebno ugodne vspehe dosegla.

Zavarovalne, ki so se sklenile v različnih
elementarnih oddelkih (ogonj, toča in transport) leta
1876, dosega jo okroglo 888 milijonov goldinarjev
v zavarovanih vrednostih in glđ. 6,190,057.76 na
premijah, leta 1875 pa so znašale samo glđ. 6,047,000.

Plačane škode so znašale glđ. 3,704,095.56.
Reserve za zavarovanje proti ognju in za
transport, ako se deleži za protizavarovanje odraču-
nijo, znašajo glđ. 5,550,820, in sicer glđ. 1,150,848.34
gotovine in glđ. 4,399,971.62 časnih premij.

Razen tega se je posebna reserva za zavar-
vanje proti toči v znesku glđ. 200,000 ustvarila, na
kar je direkcija posebno obračala pozornost obič-
nega zbora.

Vsota vseh rezerv, z oddelkom za življenje
vred, ki je znašal po sklepu leta 1875 glđ. 4,201,157
— znaša glđ. 10,224,235.30.

Po odšteti raznih rezerv in pokritji vseh stro-
škov kaže se iz vsega poslovanja, izjemoma oddelka
na življenje, ki se bode računil stoprav koncem leta
1878, dobiček glđ. 203,200.48. Ko se je od tega
odtegnil delež za dobitni rezervni fond, tantijeme za
družbeno upravo, potem donesek za oskrbovalno in
hranilno blagajnico uradnikov (zadnja ima premo-
ženje, glđ. 63,543.31) razdelile so se dividende po
glđ. 40 na akcijo, ki so se 23. julija t. l. izplačale.

Iz statuta aktiv in pasiv so pomenljive po-
sebno sledeče številke:

Aktiva: glđ. 1,980,000, — zaostale vplače na
akcije glđ. 186,769.91, blagajnine (pri direkciji in
glavnih agenturah, glđ. 659,848.74 pri avstrijskem
kreditnem zavodu, pri hranilnicah in različnih ban-
kirjih naloženih, glđ. 815,677.77 menjični portefeuille,
glđ. 909,072 efektov (po specifikaciji), glđ. 654,000
posestev v Trstu, glđ. 54,674 posojil na vrednostne pa-
pirje, glđ. 7,011,520.93 čas. premij, glđ. 1,070,576.94
saldov vseh generalnih i glavnih agentur, glđ. 77,154.25
hipotekarnih posojil.

Pasiva: glđ. 3,300,000 — akcijski kapital,
glđ. 272,258.30, dobitni rezervni fond, glđ. 5,550,820
premijne reserve zavarovanj proti ognju za svoj ra-
čun, glđ. 200,000 specijalna reserva zavarovanj proti
toči, glđ. 171,320, škodna reserva, glđ. 632,572.70
saldov na dobro različnih družb, glđ. 2,611,659.31
časnih premij za protizavarovalce.

Obični zbor je živahno zadovoljnostjo in občno
zahvalo vzel na znanje različne predloge in direk-
cijsko poročilo, v katerem sa naglašajo veliko po-
moženje rezerv, in sploh ugodno stanje družbe,
ter da direkciji zbsolutorij.

Pri volitvah potem se gospod H. Salem voli
zopet za direkcijkega člana, g. Adolf Schwachhofer
za revizorja in g. G. Afenduli za revizorskega
namestnika. (1)